

MIJO IVAN BRLEK, Dubrovnik

O RUKOPISNOJ BAŠTINI JOAKIMA STULLIJA

Pojam rukopisne baštine leksikografa J. Stullija (1730-1817), u širem smislu riječi uzet, obuhvaća ne samo autografe Geografsko-mitološkog rječnika i trojezičnog leksikona nego i sve ostalo arhivsko blago koje se odnosi na pripravu, predradnje, redigiranje, cenzuriranje i tiskanje rječnika s korespondencijom u koju ulaze pisma što ih šalje i prima i koja govore o rječnicima.

Za tom baštinom počeo sam tragati u dubrovačkim arhivima 1975, a nastavio u Zagrebu 1976. Razumijevanjem i novčanom pomoći JAZU pregledao sam bečke (5-15.XI. i 26-28.XI.1977) i budimpeštanske arhive (15-26.XI.1977) sa svestranom podrškom dr. L. Hadrovicsa, sveuč. profesora i mađarskog akademika. U lipnju 1978. pregledao sam arhiv Ilirske dvorske kancelarije (1791-1792) u Arhivu Vojvodine (Sremski Karlovci). U jesen te godine (17.X-2.XI. 1978) završio sam istraživanja u Budimpešti. Na povratku iz Budimpešte svratio sam u Slavonski Brod i utvrdio da se u arhivu franjevačkog samostana nalazi rukopis rječnika M.Lanosovića, koji je unosio njemačke riječi u Stullijev rječnik.

Svoja znanstvena putovanja svršio sam s Rimom (21-28.X.1979).

Osobno sam pregledao ili primio gradivo iz slijedećih arhiva, biblioteka i sličnih ustanova:

Bassano del Grappa (Museo, Biblioteca e archivio); Budapest (Budapest Főváros Levéltára - Budimpeštanski gradski arhiv, Magyar Országos Levéltár - Mađarski državni arhiv, Királyi Egyetemi Nyomda - Arhiv kraljevske sveučilišne tiskare); Dubrovnik (Arhiv dubrovačke nadbiskupije, Arhiv samostana Male braće /= MB/, Historijski arhiv Dubrovnika /= HAD/, rukopisi Naučne biblioteke);

Kotor (Franjevački arhiv samostana svete Klare); Prag (Museum česke literatury); Roma (Archivium generale Fratrum Minorum); Slavonski Brod (Arhiv franjevačkog samostana, Arhiv obitelji Brlić); Split (Historijski arhiv); Sremski Karlovci (Arhiv Vojvodine); Vaticano (Biblioteca apostolica Vaticana); Venezia (Biblioteca nazionale Marciana, Museo civico Correr Cicogna); Wien (Archiv der Österreichischen Franziskaner Provinz - Arhiv franjevačke provincije sv. Bernardina i samostana sv. Jeronima, Diözesanarchiv - Dijecezanski arhiv; Österreichisches Staatsarchiv; Finanz- und Hofkammerarchiv; Haus-, Hof- und Staatsarchiv); Zadar (Historijski arhiv); Zagreb (Arhiv Hrvatske, Arhiv JAZU, Nadbiskupski arhiv, rukopisi Nacionalne i sveučilišne biblioteke, Staroslavenski institut "Svetozar Rittig").

Neke arhive nisam uspio pregledati, primjerice Marmontov arhiv u Chatillon s/Seine (Bibliothèque municipale), zatim arhive u Pragu i Lenjingradu, dok manje važne arhive i biblioteke spominjem prigradice.

Prvo mjesto među rukopisima zauzimlju autografi dvaju rječnika:

1) Geografsko-mitološki rječnik. Izvorni naslov: Lessicon nel quale si contengono le favole ed i nomi delle principali città, castella, fiumi, monti ecc. Opera del P. Gioacchino Stulli Raguseo Franceseano (A-Z). Manoscritto di lui stesso e regalato al suo amico sincero Stefano Balogh, canonico di Vacca.¹

Cm. 38,3 x 25; pp. /1/ + 926 + /8/ = 935.

Ovaj rukopis predao je 1794. Stulli Mađarskoj dvorskoj kancelariji u Beču, gdje su se već nalazili rukopisi cjelokupnog trojezičnog rječnika.² Prije odlaska iz Pešte poklonio ga je prijatelju Stjepanu Baloghu, kanoniku biskupije Vacs, nedaleko od Pešte. Nepoznatim putem rukopis je dospio u arhiv obitelji Brlić u Slavonskom Brodu. Dr. Ivo Brlić (1894-1977) prodao ga je 1962. Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, gdje se čuva pod br. 4095. Do sada taj rukopis nije znanstveno opisan ni obrađen, a u njemu imade podataka i o nekim mjestima s područja Dubrovačke Republike.

2) Rječnik talijansko-ilirsko-latinski, pod naslovom: Vocabolario italiano-illirico-latino, doslovce tiskan u Dubrovniku 1810. Inače je ovaj rječnik bio zamišljen kao Talijansko-latinsko-ilirski. Precrtavanjem latinskih riječi, koje dolaze na drugom mjestu, i ispisivanjem poslije ilirskih drugom rukom, ne Stullijevom, pretvoren je u Vocabolario italiano-illirico-latino.

Listovi in folio raznih su veličina, od 40 x 25 cm do 28,4 x 25 cm, i raznih kvaliteta. Zadnja strana rukopisa nosi br. 4086, ali osim pojedinih listova tu i tamo manjkaju kompletna slova E i F (str. 1279 - 1548).

Rukopis je pohranjen u 12 kartonskih kutija, slovo R uvezano, čuva se u Naučnoj biblioteci u Dubrovniku, bibliografski ga je posve kratko opisao S. Kastropil.³

Oba autografa detaljno obrađujem u Stullijevoj monografiji: od sistema redigiranja, ispravljanja i popunjavanja do vrsta papira i načina lijepljenja listića.

3) U Rukopisu br. 332 (Čulić 190) arhiva Male braće, među ostalim, sačuvani su autografi i prijepisi najvažnijih dokumenata koji se odnose na tiskanje Lexicona u Budimu 1801,⁴ kako to sažeto piše dr. I.A.Kaznačić: "Joachimus Stulli Friderico Magno Borussiae Regi - Dedicata del suo Dizionario. Istanze ad alcuni Imperatori d'Austria, loro Decreti, diatribe co'suoi nemici, relativo il tutto alla pubblicazione del Dizionario del P. Gioacchino Stulli."⁵

4) Za povijest leksikografije i ortografije važni su neobjavljeni autografi referata o rječniku, pismu i pravopisu rječnika iz 1785: J.Krmpotića, pjesnika i dvorskog kapelana (21.IX.1785)⁶, J.Stullija (27.VIII.1785)⁷ i biskupa Antuna Mandića, inspektora narodnih škola u Hrvatskoj, Slavoniji i Mađarskoj (26.IX.1785. i 8.XI.1786)⁸, zatim mišljenja Atanasija Dimitrijevića Sekereša, državnog cenzora za ilirske knjige (1783. i 17.IV.1791)⁹, te franjevca Marijana Lanosovića, slavonskog gramatičara, koji od godine 1788. do 1791. unosi njemačke riječi u Stullijev rječnik.¹⁰ O tim referatima raspravlja L. Hadrovics pod naslovom: "Pokušaj reforme latiničkog pravopisa 1785. godine".¹¹

Od posebnog su interesa diskusije o rječniku godine 1791. i 1792. na dvjema sjednicama predstavnika Češko-austrijske, Mađarske i Ilirske dvorske kancelarije, pod predsjedanjem kancelara Ilirske kancelarije F. Balaše, bivšeg hrvatskog bana (1785-1790) i s referentom episkopom temišvarskim Petrom Petrovićem.¹²

5) U Stullijevu baštinu spadaju i dekreti Josipa II. (1780-1790), Leopolda II. (1790-1792), Franje II. (1792-1835), zatim dekreti Mađarskog namjesničkog vijeća, Češke, Mađarske i Ilirske dvorske kancelarije i akti ostalih državnih ustanova, koje se izravno ili neizravno odnose na Stullijev rječnik.

Stulli biva posebnim dekretom 1782. podvrgnut Češkoj dvorskoj kancelariji,¹³ 26.IX.1785. Mađarskoj dvorskoj kancelariji, a 30.VIII.1791. Ilirskoj dvorskoj kancelariji.¹⁴ Kad je ona 1792. ukinuta, podložan je Mađarskoj dvorskoj kancelariji sve do povratka u domovinu 1803.

Dekretima Josipa II. od 24.IV.1784. naređeno je Stulliju da preda rukopis rječnika,¹⁵ a 26.IX.1785. da prema "ilirskom" pravopisu preradi svoj rječnik.¹⁶ Cenzuru te prerade vodi biskup A. Mandić, a nad Lanosovićevim unošenjem njemačkih riječi u Stullijev ilirski rječnik bdije cenzor Sekereš. Kad je sve to bilo pri kraju, stvar uzimlje u svoje ruke kancelar Ilirske dvorske kancelarije F. Balaša. U prvom redu traži od Mađarske dvorske kancelarije da mu se pošalju podaci o autoru i rječniku te popis dokumenata. Ti se dokumenti nalaze i u arhivu Mađarske¹⁷ i u arhivu Ilirske dvorske kancelarije.¹⁸ Prema F. Fancevu Balaša je namijenio Stullijevu rječniku "da njime kao prvim izdanjem ilirskog odsjeka naročite narodnosne akademije znanosti u Budimpešti paralizira utjecaje, koje bi u slavenskom svijetu Habsburške imperije mogao imati sravniteljni rječnik ruske imperatorske akademije od godine 1787-1789".¹⁹

I sada slijedi čitav niz dokumenata, najprije u vezi s nestankom rukopisa rječnika,²⁰ zatim s tiskanjem rječnika.²¹ Među dekretima Mađarskog namjesničkog vijeća nalaze se i tri iz 1799. i 1800. godine, koja Stulli nazivlje "tria lavatoria"²² itd. O svemu se tome potanko raspravlja u monografiji.

Ako carevi i njihova nadležstva posvećuju toliku brigu Stullijevu rječniku, znači da taj rječnik mora biti od koristi barem za jedan dio carsko-kraljevskih nasljednih zemalja, kako je to već 1782. istaknuo carski otpravnik poslova na saksonskom dvoru²³ i 21.II.1792. istaknuo car Leopold u pismu kancelaru F. Balaši.²⁴

Takav zaključak, osim svih do sada navedenih dokumenata potvrđuju i slijedeće činjenice: od 1782. pa sve do smrti 1817. Stulli prima od austrijske zaklade za nauke, u Pešti i Dubrovniku preko banke Schuller, 230 forinti godišnje; M. Lanosović boravi u Beču od 1788-1791. na državni trošak, a *Lexicon latino-italico-illyricum*, Budae 1801, tiskan je "typis ac sumptibus Typographiae Regiae Universitatis Pestanae".

Da je Stullijev *Vocabolario italiano-illirico-latino* i za francuske okupacijske vlasti u Dalmaciji od velike važnosti, slijedi iz fakta da je Auguste-Frédéric-Louis Viesse de Marmont (1774-1852), vojni zapovjednik francuske armije u Dalmaciji (1806-1809), guverner ilirskih pokrajina (1809-1811) i "duc de Raguse", doznačio Stulliju "odjednom stotinu dukata i tri stotine dukata godišnje plaće doživotno"²⁵ i dopustio da mu se posveti rječnik.²⁶

U te pravne dokumente spadaju i Stullijeve predstavke, instancije, tužbe i molbe na careve, pogotovo Franju II, na palatini i Namjesničko vijeće, Češku, Mađarsku²⁷ i Ilirsku dvorsku kancelariju i druge državne ustanove i njihovi službeni i polu-službeni odgovori.

Obilna je korespondencija s bankom Schuller et C^{ie} u Beču (J. B. Puthon) od 1796. do 1817.²⁸

Poslije tiskanja prvog dijela rječnika u Budimu 1801, nastaje problem tiskanja preostalih dvaju dijelova. Spominje se Beč, ali on otpada, preostaje jedino Zagreb. Namjesničko vijeće službeno se obraća na biskupa M. Vrhovca bi li se u Zagrebu mogao dotiskati rječnik²⁹. Stulli ga je prethodno obavijestio nadajući se da će mu biti mecenom i patronom³⁰. Međutim, na temelju stručnog mišljenja Hörnera, faktora Novoselčeve tiskare³¹, zbog tipografskih i financijskih teškoća, Vrhovčev je odgovor Namjesničkom vijeću³² i osobno Stulliju³³ s obrazloženjem posve negativan.

Stulliju ne preostaje drugo nego povratak u domovinu.

Kad mu je predano 50 primjeraka tiskanog Lexicona, kad su mu isplaćena sva potraživanja i vraćeni rukopisi, vraća se krajem 1803. u Dubrovnik, upravo na posljednje časove svog brata Gjiva, vjernog suradnika i branitelja. On je preminuo 31. ožujka 1804, ostavivši u oporuci 9.III.1804. svoje knjige i police Maloj braći³⁴.

Stulli ne miruje. Životni zadatak nije dogotovljen.

Odmah se daje na tiskanje Rjecsosloxja, u vlastitoj nakladi, u dubrovačkoj tiskari Antuna Martecchinija 1806. Jedine podatke o tom izdanju daju: Prospekt djela (Prospectus operis, Prospetto dell'opera), što ga je kao propagandni list tiskao 30.I.1805. "A. Martecchini typographus et bibliopola Rhacusinus"³⁵, zatim tiskana posveta Franji II, početak i zaključak Appendinijeve rasprave "De praestantia et vetustate linguae illyricae" i na kraju djela: Kazalo knjigoczinaca slovinskih³⁶. Sva traganja za rukopisom Rjecsoslòxja i dokumentacijom tiskanja ostala su do sada bezuspješna, premda postoje neke neznatne indicije da možda taj rukopis i nije izgubljen.

Što se pak tiče Vocabolario italiano-illirico-latino, Dubrovnik 1810, obilna je dokumentacija o pripravama za tiskanje, ugovorima i tiskanju u Historijskom arhivu Dubrovnika³⁷, nešto u Arhivu JAZU u Zagrebu³⁸, dok se autograf čuva u Naučnoj biblioteci u Dubrovniku. U dokumentima o nabavi papira u Italiji i dopremi iz Mletaka, preko Trsta i Rijeke u Dubrovnik, odrazuju se sve prilike i neprilike onih vremena. U službenom listu Télégraphe officiel izašao je oglas o prodaji ovog rječnika: "Raguse, 5 juin. On vient de mettre en vente chez Antoine Martecchini, libraire à Raguse, le Dictionnaire Italien-Illyrique et Latin du Père Stulli, en deux volumes. Cet important ouvrage dont la publication était si vivement attendue par tous ceux qui consacrent quelques études à la langue illyrique, se vend 20 fr. chez ledit libraire, auquel doivent s'adresser tous ceux qui desideraient l'acheter."³⁹

6) Među osobama s kojima je Stulli u službenim i poluslužbenim odnosima, osim prije spomenutih, nalaze se Carolus Palffy,

šef⁴⁰ i J. Lany, savjetnik Ugarske dvorske kancelarije; Franjo Balaša, kancelar⁴¹, Hadrovics i Petar Petrović, episkop temišvarski, savjetnici, A. Galy protokolista i M. Orban viceprotokolista Ilirske dvorske kancelarije. Često se spominje u Stullijevim žalbama S. Orban, katkada dolazi N. Saghy, pogotovo je obilna korespondencija s Ugarskom dvorskom kancelarijom i Namjesničkim vijećem G.S. Lakicsa, savjetnika i direktora Sveučilišne tiskare u Pešti, u vezi s tiskanjem Stullijeva rječnika. Prigodice se spominju Fabianovic, F. Markovics, J. Matuschek itd. Među prijatelje ubraja se J. Zlobicky, profesor češkoga jezika na Bečkom sveučilištu. Bio je i u dobrim odnosima s karlovačkim metropolitom Stevanom Stratimirovićem, koji, kad se Stulli u natezanju s Lakićem našao u neprilici, pismeno obećava nabaviti više primjerala rječnika za učenike svog novoosnovanog kolegija⁴³.

7) U Stullijevoj korespondenciji pronađena su pisma upravljena papama Klementu XIV. (1769-1774)⁴⁴ i Piju VII. (1800-1830)⁴⁵, dubrovačkom nadbiskupu Arkangjelu de Lupis (1757-1766), spominje se pismo nadbiskupu Grguru Lazzari (1777-1792), sačuvana su dva pisma knezu i vijeću Dubrovačke Republike⁴⁶, pismo provincijala Beninja Mitrovića (1796-1799), ruskoj Akademiji nauka u Petrogradu⁴⁷, zagrebačkom biskupu Vrhovcu, zatim G. Remondiniju, poznatom tipografu i knjižaru u Bassano del Grappa. Posebne je pažnje vrijedno službeno pismo Paskvala Frasconi iz Varese, generala franjevačkog Reda (1768-1791), kojim 4.VII.1772. preporuča gvardijanu bečkog samostana sv. Jeronima Joakima Stullija, koji dolazi dovršiti i tiskati rječnik. Čak prilaže "facultatem typis demandandi opus in ea expressum et ab ipso compositum"⁴⁸. Stulli stiže u Beč 14.XII.1772. Ne samo da nije naišao na blagonaklonost i razumijevanje nego je poslije petomjesečnog prisilnog zadržavanja u samostanu vraćen u Mletke a da se nije mogao ni pismeno obratiti na cara Josipa II.⁴⁹

Sačuvana su pisma koja su Stulliju pisali J. Coleti 1784. iz Mletaka⁵⁰, Ivan Marija (Giammaria) Matijašević 1781. iz Dubrovnika⁵¹, dok su korespondenciju Adama Baričevića sa Stullijem, A. Agićem, J. Voltiggijem i drugima obradili V. Dukat⁵² i Nikola Pribić⁵³.

Dopisivanje s bratom Gjivom Dominikom, gramatičarom i književnikom, te Ivom, bivšim konzulom na Kreti, zatim činovnikom Ureda za sol i konačno članom bratovštine sv. Lazara (Lazarinom) s dužnošću nošenja toge, prelazi okvire običnog rodbinskog komuniciranja. Tako iz pisma Gjivova 1785. doznajemo da je on preveo na hrvatski posvetu rječnika Fridriku Velikom i ruskoj carici Katarini Velikoj. Poslao ih je diplomatskom poštom Republike preko agenta Ayale Joakimu u Beč⁵⁴. Gjivo upozorava brata 1793. da moraju biti veoma oprezni u dopisivanju jer mu je jako sumnjivo kako su se neka pisma mogla zagubiti. Ujedno javlja da je nećak Stijepo otišao u Rusiju za kurira, Marko u Petrograd s guvernerom Krima, gdje se nadaju uspjehu, brat Ivo postao lazarinom s plaćom od jednog perpera, a ima četiri neudate kćeri, bez zaručnika, bez miraza "e tutti i generi di cose necessarie ogni giorno più care da non poter più vivere"⁵⁵.

God. 1797. Ivo obavještava Joakima da je Gjivo za njega sastavio tri predgovora rječnika: na latinskom, ilirskom i talijanskom⁵⁶. Za poznavanje dubrovačke političke situacije od posebne je važnosti pismo 1789. iz kojega doznajemo da se Joakim redovito dopisivao s prvacima stranke Sorboneza: Jakovom Bassegli i Lukom Pozza; da u Beč dolazi bivši ruski izaslanik u Carigradu Bulhakov //, dubrovački prijatelj, dobročinitelj njegovih sinova, pa preporuča Joakimu da ga posjeti i pokaže rječnik jer bi mu to moglo koristiti. Neka savjetuje Ayali da se drži vladajuće stranke i bude u dobrim odnosima sa svima jer su u republikama promjene na dnevnom redu. Interesantan je i podatak da su braća primila Joakimova pisma od francuskog konzula⁵⁷. Za vrijeme francuske okupacije Dubrovnika Joakim se osobito povezao s F.M. Appendinijem, dobio jednokratnu pomoć, doživotnu penziju i tiskanje rječnika na račun dubrovačkog Dobrog djela (Opera pia).

Mislim da od Stullijeve korespondencije poznajemo tek manji dio.

O Stullijevim odnosima sa Sebastijanom Conte d'Ayala (1744-1817), dubrovačkim poslanikom u Beču, u vezi s rječnikom pišu J. Voltiggi⁵⁸ i V. Dukat⁵⁹, ali gradivo još nije dovoljno proučeno, niti su ispitani u tom pogledu Ayalini službeni izvještaji du-

brovačkoj vladi, pohranjeni u Historijskom arhivu Dubrovnika. Svakako da je Ayala i kao dubrovački poslanik i kao priznati pisac, stručnjak za latinski i talijanski jezik - u Beču je tiskao raspravu *Dei diffetti dell'antico vocabolario della Crusca*, che *dovrebbero corregersi nella nuova edizione*, s.a. - sve poduzeo da rječnik što bolje ispadne.

Ipak, po svemu se vidi da Joakim u svojim leksikografskim trudovima ne zaboravlja na interese rodnog grada i Dubrovačke Republike. Ne zaboravlja ni svog teško bolesnog brata Iva i njegove četiri neudate kćeri, od kojih se tek jedna kasnije udala. Ne zaboravlja ni bolesne subraće dubrovačke provincije, koji u bolnici Male braće provode posljednje dane života. Sve to dokazuju i potvrđuju pronađeni dokumenti.

Od pronađenih pisama samo su dva pisana na hrvatskom jeziku, koncept pisma provincijalu 1814, kad mu je engleska "bumba" udarila u sobu i nanijela štete⁶⁰, i pismo pisano 1815. Jeronimu Nataliću na Lopud⁶¹.

8) Među Stullijeve financijsko-diplomatske poteze spadaju i posvete rječnika. Uz tiskane posvete Franji II. (latinski i ilirski) i francuskom maršalu Marmontu (talijanski), sačuvani su i rukopisi tih posveta: Franji II. (latinski) i Marmontu (talijanski). Postoje i netiskani rukopisi posveta: pruskom kralju Fridriku Velikom (latinski i hrvatski) i ruskoj carici Katarini Velikoj (hrvatski, latinski, original nije pronađen). Fridrik Veliki pristaje da mu se posveti rječnik, ali odbija biti mecenom. Do Katarine Velike nije dospio, premda se 1784. spremao u Rusiju, gdje je upravo te godine carica poduzimala prve korake za prikupljanje i tiskanje tzv. *Vocabularium Catharinae*. Prvo izdanje priredio je P.S. Pallas pod naslovom *Linguarum totius orbis vocabularia comparativa*, tri volumena, Petrograd 1787-1789; drugo, prošireno, T. Janković, *Sravniteljnij slovar' vsëh' jazykov' i narečij, po azbučnomu porjadku raspoložennyj*. 4 vol., Petrograd 1789-1791.⁶²

9) U oglasu, najavi rječnika 1781/1782, predgovoru *Lexicon* (1801) i prospektu (1805) Stulli ističe da u redigiranju rječnika slijedi turinski rječnik, priručnik za više škole i sveučil-

lišta, izrađen prema Vocabolario degli Accademici della Crusca i neprestano popunjavan. Osim u Turinu, tiskan je u Napulju, Rimu, Padovi i Mlecima, gdje 1777. izlazi već 13. mletačko izdanje. Iz tog rječnika uzimlje latinske i talijanske riječi, naglasujući da u njegovu rječniku ima nekoliko tisuća talijanskih riječi kojih nema turinski rječnik. Čak i naslovi Stullijeve tiskanih rječnika i netiskanog Geografsko-mitološkog rječnika odgovaraju naslovima turinskog rječnika, samo što se za Geografsko-mitološki rječnik poslužio i nekim drugim izvorima.⁶³

10) Proučavanjem sačuvanog rukopisa dolazi se do zaključka da Stulli neprestano ispravlja, popunjava i dotjeruje rječnike. Na 4086. str. autografa Talijansko-ilirsko-latinskog rječnika, osim ispravaka i dodavanja u samome tekstu nalaze se još 5.882 kraća ili dulja listića s 2-19 i više redaka. Ponegdje su dva, tri, čak četiri listića jedan iznad drugoga, pri vrhu nalijepljena, tako da se može čitati tekst ispod njih. Na tim listićima neke su natuknice prerađene, neke popunjene, neke nove umetnute.

U ovom rječniku Stulli je uglavnom preveo riječi, fraze i poslovice koje se pod općim, utvrđenim i prihvaćenim pojmovima nalaze u talijanskom dijelu turinskog rječnika. Dovoljno je pregledati i proučiti pojedine natuknice, primjerice, Barca, Essere, Filosofia, Legge, Lettera, Lingua, Mare, Medicina, Natura, Nave, Navicare, Parlare, Parola, Terra, Vendemmia, Vigna, Vite itd. da se čovjek u to uvjeri.

Što se tiče dotjeranosti, mislim, ne bez razloga, i to na temelju proučavanja rukopisa, da je Vocabolario najdotjeraniji jer ga je autor neprestano popravljao, popunjavao i usavršavao. Prema tome Rječnik JAZU, koji se uglavnom služio Rjecsoslòxjem, a Tomo Maretić i njime nepotpuno⁶⁴, nije iscrpio sve rječničko blago sadržano u Stullijeve rječnicima. Već je P.J. Šafarik istaknuo u povijesti ilirske i hrvatske književnosti da se u Lexiconu i Vocabolariju nalaze ilirske riječi kojih nema Rjecsoslòxje⁶⁵. Prema tome mogle bi se na temelju Vocabolarija i ostalih dvaju dijelova rječnika izraditi npr. studije o hrvatskoj običnoj i znanstvenoj terminologiji svršetkom XVIII. i početkom XIX. stoljeća. Tako, primjerice, o ratarstvu, vinogradarstvu, primor-

skom i pomorskom životu, trgovini, državnoj i crkvenoj organizaciji, društvenom uređenju⁶⁶, prirodnim znanostima, farmaciji, filozofiji, teologiji itd.

Pregled gramatičke terminologije s obzirom i na Stullija izradio je T.Maretić⁶⁷, a pogled na njegovu pomorsku terminologiju M.Brlek⁶⁸. U svojim raspravama o nekim nazivima brodova kao što su grip, galijica, ormanica, J.Luetić navodi i Stullija⁶⁹. On je na simpoziju održao predavanje o utjecaju Stullijeva Rječnoslova na višejezični Glossaire nautique A.Jala iz 1848. godine⁷⁰. J.Vidović je obradio medicinsku i znanstvenu terminologiju Stullijevu. Među svojim izvorima navode Stullija Ivan Dežman u Rječniku lječničkog nazivlja⁷¹ i Bogoslav Šulek u Hrvatsko-njemačko-talijanskom rječniku znanstvenog nazivlja⁷² i u Jugoslavenskom imeniku bilja⁷³.

Tek poslije publiciranja svih studija održanih i izrađenih za simpozij i monografije s najvažnijim dokumentima, bit će moguće dobiti zaokruženi pogled i formulirati objektivniji sud o leksikografu Stulliju, njegovu sustavu rada i važnosti rječnika za našu i opću leksikografiju.

Uza sva nastojanja i napore, smatram da istraživanja Stullijeve rukopisne i književne baštine nisu završena niti je gradivo iscrpljeno.

Među ostalim, pronađen je tek mali dio korespondencije ako se uzme u obzir, osim onoga što je napisano, i to da je 1772-1773. boravio 7 mjeseci u Beču, četiri godine u Rimu i Mlecima, 12 u Beču (1782-1794), gdje prima od austrijske zaklade za nauke 50 forinti godišnje za poštarinu, zatim 9 godina u Pešti (1794-1803)⁷⁴.

Nisu pronađeni ni rukopisi Lexicona, tiskanog u Budimu 1801, Rječnoslova, tiskanog u Dubrovniku 1806; nije pronađen ni rukopis četverojezičnog Ilirsko-njemačko-talijansko-latinskog rječnika o kojem piše J.V. Zlobicky, Stullijev prijatelj, J. Dobrovskome 28.X.1790: "Der erste Theil der illyr. deutsch, wäl-lisch und lateinisch ist und 5200 Stullische Folioseiten enthält, soll schon übers Jahr fertig, das ist auch abgedruckt sein..."⁷⁵

Uza sve to uvjeren sam da rezultati dosadašnjih istraživanja daju nemali doprinos boljem poznavanju Stullijeve rukopisne baštine, hrvatske leksikografije i predilirskih stremljenja.

B i l j e š k e

- 1 Vác, Vacia, sufraganska biskupija nadbiskupije Esztergom (Ostrogon).
- 2 O tome J. Stulli izvješćuje cara Franju II. pismom od 7.VI. 1794: "Joachim Stulli supplicans totum ipsius opus, Sacra Regia Caesarea Apost. Majestas, in tres partes distributum humiliter exhibuit Excelsae Cancellariae Reg. Caes. Hungaricae; modo eidem exhibet pro parte illyrica Poetarum fabulas, necnon regionum, oppidorum, urbium, flumium, marium, nomina quae in optimis Latinis scriptoribus occurrunt..." (Magyar Országos Levéltár, HTT C 68, Dep.lit.oec.1794, fons 34, pos. 11, f. 23r).
- 3 Stjepan Kastropil, Rukopisi Naučne biblioteke u Dubrovniku, knj. I, Rukopisi na hrvatskom ili srpskom jeziku, Zagreb, 1954, str. 333-334, br. 339.
- 4 Rukopis br. 332 (Čulić 190), str. 610-656. Usput spominjem da se među rukopisima Male braće čuva i rukopis br. 818: "Libellus Geographiae fris Joachim a Ragusio" - Cm. 19,5 x 13,5, str. 35 + /5/. Školska bilježnica.
- 5 Ivan August Kaznačić, Biblioteca di Fra Innocenzo Ciulich, nella Libreria de' RR. PP. Francescani di Ragusa, Zara 1860, str. 48.
- 6 Magyar Udvari Kancellária, br. 12943/785, 21.IX.1785:
 - 1) Ad Augustissimum Imperatorem et Regem Apostolicum Josephus Kermopotich, Presbyter Saecularis pro benigna dispositione, ut opus intus attactum per Viros Orthographiae Illyricae gnaros revideatur.
 - 2) Vindicatio Orthographiae Illyrico-Slavonicae (opširna rasprava).
- 7 Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta Generalia br. 12944/1785, 27.VIII.1785. - Stullijevo pismo od 27.VIII.1785. s

opširnom obranom ortografije te popisom "slovenskih" autora kojima se služio. 1.IX. priložio je još jedno pismo s novim podacima i kritikom Krmpotića.

- 8 Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta generalia br. 12944/1785 - 26.IX.1785. - Opinio Episcopi Pristinienensis super disceptatione orthographica inter P. Joachimum Stulli et Presbyterum Josephum Kermpotich vigente. - Ovo je mišljenje biskupa Mandića službeno prihvaćeno.
- 9 Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta generalia br. 5458/1791. - 17.IV.1791. - U ovom aktu nalaze se oba mišljenja.
- 10 Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta generalia 3577/791. - 12.III.1791. - Lanosovićeva kritika Stullijeva rječnika. Vidi još: Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta generalia br. 11075/1790. - 26.VIII.1790. i Magyar Udvari Kancellária A 39. Acta generalia 8578/791, p. 3. - 1.VII.1791.
- 11 L. Hadrovics, "Pokušaj reforme latiničkog pravopisa 1785. godine", Anali Filološkog fakulteta 1965, sv. 5, Beogradski univerzitet, Beograd 1966, str. 267-272. Na tu me raspravu upozorio i poslao separat dr. M. Pantić, sveuč. prof. i akademik.
- Potaknut podatkom da se brojni dokumenti o Stulliju nalaze među aktima Ugarske dvorske kancelarije, obratio sam se izravno na dr. L. Hadrovicsa i s njime ugovorio sastanak u Zagrebu 1977. Na arhiv Ilirske dvorske kancelarije, koji se čuva u Arhivu Vojvodine u Sremskim Karlovcima, upozorio me dr. B. Stulli, tadanji direktor Arhiva Hrvatske. Svima toplo zahvaljujem.
- 12 Protocollum Commissionis Mixtae 1792. Anwesende: Herr Graf von Edlingen Hofrath von Seite der k.k.B. Ö. Hofkanzley. Herr von Hadrovich v. Seite der k. Ungarischen Hofkanzley. Hofrätthe von der Illyrischen Hofkanzley: Hof Sekretär Melnitzky, Bischof von Petrovics Referent, Edler von Kraus, Edler von Rüstel. Bogoslovski glasnik, časopis za pravoslavnu bogoslovsku nauku i crkveni život, god. VIII, knjiga XV, sv. 1, Sremski Karlovci 1909, str. 191-209.

- 13 MB. Rukopis 332 (190), str. 652. Stulli Mađarskoj dvorskoj kancelariji 17.IX.1801: "Ad Excelsam Cancellariam Hungaricam. Excellentissimi Domini. Ego Joachim Stulli Dalmata Ragusinus 72 annorum supplicans Vobis, Excellentissimi Domini, humillime expono, qualiter me contuli 16. Augusti 1782. Viennam ad pedes immortalis Josephi II. qui me subdidit usque in finem editionis mei Operis Excelsae Cancellariae Bohemicae, quae mihi omnem assistentiam praestitit, et obtinuit annuam pensionem 230 florenorum ex fundo Studiorum Austriaco, qua adhuc fruor, et 50 florenos pro posta, quos mihi ademit octo abhinc annis Excelsa Cancellaria Hungarica. Jampridem Excelsa Cancellaria Bohemica meum Opus impressisset nisi fuisset lis exorta circa meam orthographiam inter me, et defunctum Kermpotich; tunc me 26. septembris 1785. subjecistis."
- 14 MB. Rukopis 332 (190), str. 614. Stulli se obraća predstavkom na Franju II, 8.VI.1803: "Sacratissima Caesareo-Regia Apostolica Majestas. Ego Joachim Stulli Dalmata supplicans 74 annorum Tibi, Augustissime Caesar, humillime expono, qualiter Augustissima Domus Austriaca 16. Aug. 1782. tum me, tum meum Lexicon illyricum clementissime suscepit, et me dignata fuit usque in finem editionis mei Operis subjicere Excelsae Cancellariae Bohemicae, ad quam mei Adversarii recurrebant, ut me Vienna removeat. Ipsa sapienter perpendit, quod natio Illyrica mei Lexici inopia laborabat; idcirco mandavit, ad meos Superiores scribi, ut mihi concedant Viennae ultimam manum meo Operi imponere. Annuerunt; uti videre est in actis Commissionis Ecclesiasticae Viennensis... Imperator Leopoldus II. illud volebat imprimere; patet sub B. Hanc impressionem impedivit Illmus D. Consiliarius referens Lany, qui omnes nervos intendit, ut meum Lexicon prodeat sub nomine P.M. Lanossovich, ideo me subjecit 30. Augusti 1791. Cancellariae Illyricae..."
- 15 Magyar Országos Levéltár. Magyar Kancellária. A. 39. Acta generalia 4474/1790. Viennae 7.IV.1790: "Excellentissimi Domini. Iuxta decretum. Caesareum 24. aprilis 1784. totum

meum Opus Vobis, Excellentissimi Domini, humillime exhibui..."

- 16 Magyar Országos Levéltár. HTT. C. 68. Dep.litt.oec. 1798, fond 22, pos. 2, f. 22r. Stulli piše Namjesničkom vijeću 28.IV.1798: "Ad praescriptum Excelsae Aulae meam orthographiam more Illyricorum Suae Majestatis subditorum correxii; et totum meum opus contexui, uti videre est in decreto 26. sept. 1785. N^o 12955 L. 586." Vidi i dekret od 26.IX. 1785, br. 12954. L. 585.
- 17 Magyar Udvari Kancellária A. 39. Acta generalia 5457/1791, 26.VI.1791: Note. Elenchus.
- 18 Sremski Karlovci. Arhiv Vojvodine. Ilirska dvorska kancelarija, Beč (1791-1792) 1406a, 26.IV.1791: Note. Elenchus.
- 19 Dr Franjo Fancev, "Malo razgovora o Akademičkom rječniku budućnosti", Savremenik, 28 (1. siječnja 1940) br. 1, str. 19.
- 20 MB. Arhiv. Pismo J. Stullija caru 5.III.1793. U njem iznosi da je u kolovozu 1791. podnio tri pritužbe, 1792. četvrtu Ilirskoj dvorskoj kancelariji, i sada se prizivlje i na cara, protiv tiskanja rječnika ćirilicom i latinicom u Osijeku, pod tuđim imenom. Namjesničko vijeće s palatinom povelu je i istragu 18.I. i 15.III.1793. u Osijeku, ali bez uspjeha, kako se vidi iz dokumenata sačuvanih u Arhivu Hrvatske. Virovitička županija, kutija 193, br. 76/1793.
- 21 MB. Rukopis 332 (190), str. 631-632. Dekretom Franje II. od 12.V.1794, br. 5190. naređeno je da rječnik bude tiskan u Pešti, i to samo latinicom. Dekretom od 1.IX.1797, br. 632, car dozvoljava da mu se posveti rječnik. Pošto je vladar primio posvetu i započelo je tiskanje, treba što prije dovršiti (Magyar Udvari Kancellária. A. 39. Acta generalia. 10439/1797. Akt 30.X.1797) itd.
- 22 MB. Rukopis 332 (190), str. 654. Pismo J. Stullija 17.IX. 1801: "Ad Excelsam Cancellariam Hungaricam... Vos me, Excellentissimi Domini, captivum Pestini sumptibus fundi Studiorum Austriaci Lakichio reddidistis, et in hac capti-

vitae ad Excelsum Consilium Regio-Budense Locumtenentiale cum meis instantiis confugi, et in illis ipsum rogavi pro acceleratione mei Operis: nihil effeci, sed tria lavatoria ab ipso acquisivi."

- 23 Franz Leopold Freyherr von Metzburg, carski otpravnik poslova na saksonskom dvoru, Dresden 30.VII.1782. Dvorskoj kancelariji u Beču (Haus- Hof- u. Staatsarchiv - Wien. Staatskanzlei. Sachsen Kart. 23): "Ich bin vielleicht zu vermessen Eure Excellenz damit zu belästigen; allein ich dachte, dass es Hochdesserselben als einen wahren Kenner und Beschützer der Künste und Wissenschaften etwa nicht unlieb sein würde, diesen in der litterarischen Welt fundierten Mann kennen zu lernen und zur öffentlichen Erscheinung seines Werks etwas beyzutragen, welches für einen grossen Theil der kais.-königl. Erbländer von grossen Nutzen sein kann. Vielleicht wünschen Ihre Kaiserl.Königl. Majestät Selbst in dieser Rücksicht den gelehrten Verfasser ihres allerhöchsten Schutzes zu würdigen und die Kundmachung des Werks zu befördern geruhen."
- 24 Akta Sabora naroda Srbskoga u Temišvaru godine 1790-te držanog. Carska rešenija. U Zemunu 1861, str. 43. Pismo Leopolda II. grofu Balaši iz Beča 21. februara 1792: "Ljubezni graf Balaša! Počem sam iz kancelarijskog protokola ove godine čisla 227. uvidio da su se u rečniku koga je Franciškaner-otac Stulli već od više godina osobito priležno za nemačkij, latinskij, talijanskij i ilirskij jezik i pismena izradio, jošte neke prepreke pojavile, koje bi obnarodovanju toga za državu važnoga dela iošt dugo vreme na putu bile; to možda bi mnogo učinilo, da se taj posao uskori, kad bi se onaj ilirskij rečnik, koji je u Petrogradu u Rusiji, gdje je taj jezik na stepen savršenstva došao, već od mlogo godine štampan, u pomoć uzme: Vi ćete se dakle pobrinuti, da se taj rečnik u toj nameri od Moje tajne Privorne i Državne kancelarije što skorije nabavi, i u ostalom, počem je u Kancelariji postavljeni kancelist Avramović osobito tome jeziku vičan, to na Vašu volju ostavljam, da rasudite, da li ga u tom poslu upotrebiti valja."

- 25 Frano Baras, "Maršal Marmont i hrvatski jezik", Radovi Pedagoške akademije, Split 1977, br. 2, str. 67: "Izvod iz protokola Glavne uprave Dubrovnika i Kotora od 13. svibnja 1808, br. 876". Potpisan general divizije Clausel.
- 26 HAD. A.G. Vanredni poslovi (Affari straordinari). F XVI-1810 338, Laybach 24.X.1810: "Laybach le 24. octobre 1810. Secrétariat général du Gouvernement. S.E. le Gouverneur général me charge Monsieur l'Intendant de vous prévenir qu'elle accepte la dédicace que lui a offert de son nouveau Dictionnaire Le Sieur Stulli, et qu'elle l'autorise a la faire imprimer a la tete de son livre."
- 27 MB. Rukopis 332 (190), str. 655. U pismu Ugarskoj dvorskoj kancelariji 17.IX.1801. osvrće se i na rječnik J. Voltiggija: "... et vobis possem ostendere, quod dictionarium Illyrico-italico-latinum, quod Joseph Voltigi Viennae in Typographia Kurcpregiana modo imprimit, ex meis manuscriptis, quae habet Lakichius penes se, deprompserit." Publiciranjem dokumenata i analizom rječnika stručnjacima će biti omogućeno riješiti ovo i neka druga pitanja. Voltiggijev rječnik nema latinskih riječi, nego njemačke.
- 28 O tome je na simpoziju zapaženo predavanje Vinka Ivančevića, Veze Joakima Stullija i Dubrovačke Republike s bečkim bankarima Schuller na temelju dokumenata sačuvanih u arhivu Male braće.
- 29 Namjesničko vijeće 17.XI.1801, br. 24806.
- 30 MB. Rukopis 332 (190), str. 652. Stullijevo pismo od 8.IX.1801: "Tibi gaudeo, Excellentissime Domine, mihi gratulor, quod, Deo Auspice; illud, quod in votis habebam, tandem consecutus sim. Optabam scilicet, ut mei conatus Maecenatem, Patronum, et vindicem obtineant, et ecce Supremum Dei Numen Te a viris fide dignissimis intellexi, mei conatibus destinavit. O quanta voluptate animus meus perfunditur, quanto gaudio exultabat, quod Lexici mei promotorem, et alterum patrem nactus fuerim!"
- 31 Nadbiskupski arhiv, Zagreb, Libelli supplices, tom. XX, n. 103.

- 32 Nadbiskupski arhiv, Zagreb. Acta politica XIV, 8/1534/1461. Vrhovčev koncept sa svim ispravcima pisan 18.I.1802.
- 33 Nadbiskupski arhiv, Zagreb. Epistolae episcoporum Zagrabien- sium, tom. XI, n. 196: "Praevenire te ea de re volui, ut scias et plene cognoscas meam in Te optimam voluntatem unaque rebus Tuis et editioni operis prospicere possis. Vale et pro me Deum ora, Tui amicissimum Maximilianum Verhovacz, episcopum Zagrabiensem, manu propria." Koncept pisan 20.I.1802. Vrhovčevom rukom.
- 34 HAD. Grad. Matice mrtvih 1796-1821, f. 79r. Oporuka u Testamenta Notariae 10.I.89, 1800-1804, 154r.
Pomalo skupljam gradivo za malu biografiju s osobitim obzirom na njegove veze s Giammaria Matijaševićem i doprinosom Stullijevu rječniku s obzirom na posvete. Joakim se odužio bratu time što izričito navodi njegova djela kojima se služio. Vidi Rjecsoslòxje, II. Dubrovnik 873b: "Stul. Put Krixa u Jakinu, a Nauk karstjānski u Dubrovniku priti- skom Popa Giva Stulli Dubr." Na kraju Rjecsoslòxja II, 669-670 nalazi se "Nadometak izvađen iz rukopisa Popa Giva Stulli".
- 35 Lexicon Slavo-Illyricum. A. Martecchini typographus et bibliopola Rhacusinus Slavo-Illyricae linguae amatoribus Prospectus operis. Interesantan je podatak o skupljanju riječi u narodu: "... ac diuturnum iter per Dalmatiam, Slavoniam, Croatiam, Istriam, Hungariam, Boemiam, aliasque Slavas Provincias ea mente agressus est, ut quas voces ex libris, et e patria dialecto sibi comparare non potuerat, easdem ex aliis, et praecipue ex Slavorum hominum ore colligeret, atque in suum Lexicon inferret: quod quidem consilium quantum incoepatae rei perficiundae profuerit, vix dici potest. Peragratis enim quaqua versus Illyricarum gentium regionibus, plurima verba ipsis Sapientibus adhuc ignota offendit penes rusticos montium incolas, apud quos Slavum idioma integrum, atque incorruptum adhuc servatur; et sic per summum laborem, admirabilemque industriam multis vocabulorum millibus messem suam adauxit, et ditavit:

- ita, ut in hoc uno Lexico uniuscujusque dialecti vocabula, seu totam, ut verius dicam, Illyricae Linguae massam ille legentibus exhibeat."
- 36 Stulli, Rjecsoslòxje, vol. I, str. III-IV, V, XXXII. i vol. II, str. 671-674.
- 37 Najveći dio dokumenata nalazi se u HAD. Acta Gallica passim.
- 38 Arhiv JAZU, Zagreb. Ostavština Luka Stulli. XV-41/8.
- 39 Univerzitetna knjižnica, Ljubljana. Télégraphe officiel. N. 50. Laybach, samedi 22.6.1811, page 199.
- 40 Pálffy Károly J., Magyar életrajzi lexicon főszerkeszlő kenyeres ágnes, Második kötet (L-Z), Akadémiai Kiadó, Budapest 1969, 343a.
- 41 V. Bogdanov, "Balassa Franjo", Enciklopedija Jugoslavije, sv. I, Zagreb 1955, 297b.
- 42 Lakits György Zsigmond, Magyar életrajzi lexicon főszerkeszlő kenyeres ágnes, Második kötet (L-Z). Akadémiai Kiadó, Budapest 1969, 19b.
- 43 Magyar Országos Levéltár. HTT. C. 68. Dep.litt.oec. 1800, fons 20, pos. 4, f. 30: "D. Lakich ab a. 1794. usque ad a. 1797. supplicansem suspensum tenuit, et nolebat adgredi impressionem absque Praenumerantibus. Supplicans invenit Excellentissimum D. Stratimirovich Mitropolitam, qui promisit in epistola, quam habet D. Matuschek, se plura exemplaria alumnis suis empturum..." Pismo je pisao 7.II.1800. Stulli palatinu i Namjesničkom vijeću. Što se tiče Stratimirovića, vidi još: Arhiv Vojvodine, Sremski Karlovci. Ilirska kancelarija, Beč (1791-1792) 1400 B. 120.
- 44 Arhiv JAZU, Zagreb. Ostavština E. Fermeđžina XV, 24. Stulli čestita papi na izboru 25.VII.1769. U ime papino zahvaljuje L.kard. Pallavicini adresirajući pismo: "All'Illustrissimo e Reverendissimo Monsignor Il Vescovo Fra Gioacchino di Ragusi. Ragusi."

- 45 MB. Rukopis 332 (190), str. 649. Stulli šalje s tiskanim leksikonom i pismo pisano 20.VII.1801. u Beču. Odgovor je sa zahvalom poslan 19.IX.1801.
- 46 MB. Rukopis 332 (190), str. 651. Pismo je datirano: "Vien-na PP. Benedittini detti Scoti 10. augusti 1801."
- 47 MB. Rukopis 332 (190), str. 650. Pisano 1.VIII.1801. U ime Akademije latinski odgovara 27.XI.1801. Nikola, tajnik Aka-demije i carski savjetnik.
- 48 MB. Ostavština J.Stullija. 4.VII.1772.
- 49 Diözesanarchiv, Wien. Kloster. Franziskaner. Fasc.1780-1789. 1786.27.VI.
- 50 MB. Ostavština J.Stullija. Venezia 9. gennajo 1784: "Prima ch'ella parta per Moscovia, vorrei che avesse ricevute le due copie de'nostro Catalogo. Il Sig. Ab. Schioppalalba le ha spedite costà con altri involvi diversi a Mons. Nunzio, dovrebbero essere giunte, e potrà ricercarne dalla Corte di cotesto Prelato. Le auguro intanto felice viaggio, e più felice esito ai suoi letterarj affari, ben sicuro, che non si dimenticherà della nostra Raccolta, e di là poi mi darà le vere nuove e de'nostri Gesuiti, e di quei Letterati Moscoviti. Le servirò della Dedicca a S.M. Imperiale, ma mi permetta un poco di tempo."
- 51 MB. Ostavština J.Stullija. Matijašević piše iz Dubrovnika 11.IX.1781. Joakimu u Mletke.
- 52 V.Dukat, "Korespondencija Adama Baričevića", Rad 243, Zagreb 1932, 128-179.
- 53 Nikola Pribić, Studien zum literarischen Spätbarock in Biennenkroatien: Adam Baričević, München 1961, 28ss, 92ss.
- 54 Arhiy JAZU, Zagreb. Sign. VIII, 210. Pismo Gjiva D. Stulli iz Dubrovnika 21.V.1785. Joakimu u Beč.
- 55 MB. Ostavština J.Stullija. Pismo Gjiva D. Stulli 16.VIII. 1793. Joakimu u Beč.
- 56 MB. Ostavština J.Stullija. Pismo Iva Stulli iz Dubrovnika 14.XII.1797. Joakimu preko Rijeke u Pest.

- 57 Arhiv franj. samostana sv. Klare, Kotor. Ostavština B. Rode. Pismo Iva Stulli iz Dubrovnika 5.XII.1789. Joakimu u Beč.
- 58 J. Voltiggi, Ricoslovník illirického, italského i německého jazyka, Beč 1803, str. /27/.
- 59 V. Dukat, "Joakim Stulli i Conte d'Ayala", Nastavni Vjesnik 37 (1929) sv. 7, str. 270-276.
- 60 MB. Ostavština J.Stullija. Koncept pisma Serafinu Guriću, provincijalu, pisan početkom 1814.
- 61 MB. Ostavština J.Stullija. Pismo Joakimovo pisano 24. travnja 1815. Jeronimu de'Natali. Lopud.
- 62 Valentin Putanec, Francuska leksikografija na hrvatskom ili srpskom i slovenskom jeziku do 1914. g. s Bibliografijom francuske leksikografije na hrvatskom ili srpskom i slovenskom jeziku (1603-1950), Zagreb 1952, str. 42-44.
- 63 Vocabolario italiano e latino diviso in due tomi, ne'quali si contengono le frasi più eleganti e difficili, i modi di dire, proverbi ec. e dell'una e dell'altra lingua, in fine le favole e i nomi delle principali città, castella, mari, fiumi, monti ec. per uso delle Regie Scuole di Torino. Edizione decima terza più abbondante di tutte le altre, poichè abbraccia non solo tutto ciò che si trova nell'ultima edizione Torinese, ma ancora tutte le aggiunte fatte nelle più recenti e di Roma e di Venezia, essendo per ultimo accresciuta anco delle voci chimiche, e di vegetabili, di minerali, e d'antica erudizione. 2 tomi, Venezia 1777, appresso P.Savioni.
- 64 Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika (izd. JAZU), sv. 97. 3: Dodatak - materijali o rječniku, Zagreb 1976, 42, IX. Interesantno je što na str. 49, XV, Maretić piše o sebi. Za neke riječi ARj tvrdi da se nalaze samo kod Stullija, poneke od tih označene su kao nepouzdana itd. Međutim, M. Kosor ustanovljuje da se jedan dio takvih nalazi i u rječnicima Josipa Jurina (1730-1801), i to potvrđuje citatima: M. Kosor, "Izvori, pravopis i jezik Jurinovih rječnika",

- Rad 315, Zagreb 1957, str. 159-165, 168-169. Isti: "Zaboravljeni trojezični rječnici J.Jurina", Rad 303, Zagreb 1955, 119-210, passim. Vidi i P. Skok, Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, izd. JAZU, knj. I, Zagreb 1971, 743b: jacu.
- Neke riječi, koje Stulli pripisuje D. Zlatariću, T. Maretić nije uspio pronaći, pronašao ih je međutim A. Vaillant, "Le lexique de Dominko Zlatarić", Revue des études slaves 48 (Paris 1969), 73-91.
- 66 O riječi pučanin i građanin u Stullija vidi V. Foretić, "O Marinu Držiću", Rad 338, Zagreb 1965, 93.
- 67 Tomo Maretić, "Pregled srpskohrvatske gramatičke terminologije", Rad 243, Zagreb 1932, 13-90. Služi se Lexiconom i Rjecsoslòxjem.
- 68 Mijo Ivan Brlek, "Pogled na pomorsku terminologiju J. Stullija, dubrovačkog leksikografa u povodu 250-obljetnice rođenja", Naše more, Dubrovnik 27 (ožujak 1980), br. 1-2, str. 57-60.
- 69 Josip Luetić, "Grip - zaboravljeni tip našeg jedrenjaka", Vesnik Vojnog muzeja, Beograd 1958, str. 214; "Galijica dubrovačke republike", Mornarički glasnik, Split 1959, str. 56-57; "Ormanica - naš tip ratnog broda", Vojnopomorski ogleđi, Split 1(1966) 73a; "Brodovi u vitrinama. Muzejsko modelarstvo starih jedrenjaka", Dubrovnik 22 (1979), br. 1, str. 98-99, 102.
- 70 Vidi i J. Luetić, "Naša pomorska terminologija u A. Jal-ovom Glossaire nautique iz 1848. godine", Ljetopis JAZU, sv. 61, Zagreb 1956, 248-254.
- 71 Ivan Dežman, Rječnik lěčničkog nazivlja, Zagreb 1868, str. VI.
- 72 Bogoslav Šulek, Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenog nazivlja osobito za srednja učilišta, 2 dijela, Zagreb 1874-1875, I. dio, str. XXV.
- 73 Bogoslav Šulek, Jugoslavenski imenik bilja, Zagreb 1879,

- str. XXI: "(Stulli) = Joakima Stulli rječosložje. U Dubrovniku 1806. Ima tu množina bilja sabrana iz poznatih, ali i nepoznatih vrielah."
- 74 MB. Rukopis 332 (190), str. 649, pismo sv. Ocu 1801. Vidi i Magyar Országos Levéltár. HTT. C. 68. Dep.litt.oec. 1798, fons 22, pos. 1, f. 1r. Stullijevo pismo palatinu i Namjesničkom vijeću 20.I.1798.
- 75 V. Dukat, "Dobrovsky i Hrvati. Josef Dobrovsky 1753-1829", Sborník Statí k stému výročí smrti Josefa Dobrovskeho, v Praze 1929, 44.